

SPIS TREŚCI

Wstęp 9

Część I

Interpretacje koncepcji kapitału społecznego i ich możliwości w zakresie jego operacjonalizacji 17

1. Amerykańskie korzenie kapitału społecznego - Wiesław Bokajło 19

1.1. Geneza pojęcia kapitału społecznego: społeczeństwo obywatelskie 19

1.2. James S. Coleman - kapitał społeczny w badaniach nad procesem socjalizacji 25

1.3. Robert Putnam: kapitał społeczny jako kategoria analityczna - wnioski z badań nad społeczeństwem włoskim 29

1.3.1. Komponenty kapitału społecznego 30

1.3.2. Produktywność kapitału społecznego: sieci społecznego/ obywatelskiego zaangażowania, czyli więzi poziome 31

1.4. "Saguaro?": kapitał społeczny - recepta na gwałtowny spadek zaangażowania społecznego w Stanach Zjednoczonych 34

Podsumowanie 41

Summary 42

2. Kapitał społeczny. Zagadnienia metodologiczne - Monika Klimowicz 43

2.1. Interdyscyplinarność podejść koncepcyjnych 43

2.2. Klasyczne koncepcje kapitału społecznego a stanowisko ontologiczne i metodologiczne 44

2.3. P. Bourdieu - strukturalizm konstruktywistyczny 46

2.4. Coleman - indywidualizm 47

2.5. R. Putnam - funkcjonalizm 48

2.6. F. Fukuyama - pragmatyzm 50

Podsumowanie 51

Summary 52

3. Endogenne i egzogenne czynniki determinujące kształtowanie kapitału społecznego - Bogusław Barnaszewski 53

3.1. Instytucje a rozwój kapitału społecznego 54

3.2. Uwarunkowania i kontrowersje wokół możliwości budowania kapitału społecznego 56

3.3. Rola otwartości społecznej dla przełamywania endo- i egzogennych barier rozwojowych 58

3.4. Znaczenie czynników endo- i egzogennych dla rozwoju kapitału społecznego 60

3.5. Naturalne i społeczne czynniki środowiska człowieka a kapitał społeczny 61

3.6. Błędy w oglądzie rzeczywistości społecznej wobec czynników endo- i egzogennych 63

3.7. Wymóg postrzegania różnorodności czynników endogennych 64

3.8. Czynniki endo- i egzogenne a procesy ewolucji kulturowej 65

3.9. Wymóg permanentnej oceny czynników endo- i egzogennych 67

Podsumowanie 69

Summary 70

4. Znaczenie "religii obywatelskiej" w tworzeniu kapitału społecznego - Piotr Grabowiec 73

4.1. Kapitał społeczny 75

4.2. Religia obywatelska a kapitał społeczny 79

Podsumowanie 83

Summary 84

5. Procedura prawna jako czynnik budowy kapitału społecznego - prawo i więź społeczna w koncepcji

J. Habermasa - Arkadiusz Barut	85
5.1. Jednostka, społeczność, instytucja - dialektyka kontrkultury	86
5.2. Prawo kolonizujące, prawo emancypujące	87
5.3. Współzależność autonomii publicznej i prywatnej jako źródło autonomii prawa	89
5.4. ?Petryfikacja? dyskursu w procedurach	92
5.5. Polityka deliberatywna, komunikacyjna sfera publiczna	93
5.6. Procedury sądowe i ideał wolnego dyskursu	95
Podsumowanie	96
Summary	96
6. Kapitał społeczny a dobra publiczne - Andrzej S. Bartelski	97
6.1. Czym jest dobro publiczne?	98
6.2. Czym jest kapitał społeczny?	100
6.3. Bourdieu	100
6.4. Fukuyama	101
6.5. Putnam	103
6.6. Coleman	103
6.7. Kapitał społeczny jako dobro publiczne	105
6.8. Czy kapitał społeczny powinien być dostarczany przez sektor publiczny?	108
6.9. Rola kapitału społecznego w tworzeniu dóbr publicznych	109
Podsumowanie	111
Summary	112
7. Wpływ kapitału społecznego na procesy gospodarcze i społeczne - Radosław Kupczyk	113
7.1. Pozytywne wpływy rozwoju kapitału społecznego na gospodarkę i społeczeństwo	114
7.2. Negatywne wpływy kapitału społecznego na procesy społeczne i gospodarcze	117
Podsumowanie	119
Summary	120
8. Filozofia zarządzania kapitałem społeczno-gospodarczym społeczeństwa sieci - Paweł Kazibudzki	121
8.1. Paradygmat czy nowa ekonomia?	122
8.2. Przedsiębiorstwo sieci	124
8.3. Kapitał gospodarczy społeczeństwa sieci	126
Podsumowanie	128
Summary	129
9. Kapitał społeczny a klastry przedsiębiorczości na przykładzie Indonezji - Judyta Szkudlarek	131
9.1. Specyfika więzi w strukturach sieciowych a poziom zaufania	134
9.2. Klastry urzeczywistnieniem idei sieciowości	136
Podsumowanie	144
Summary	145

Część II

Propozycje tworzenia kapitału społecznego przez instytucje na poziomie krajowym i lokalnym 147

10. Partnerstwo lokalne jako struktura służąca budowaniu i wzmocnieniu kapitału społecznego - Leokadia Grudziecka	149
10.1. Znaczenie partnerstwa w rozwoju lokalnym	150
10.2. Znaczenie kapitału społecznego w rozwoju gospodarczym i społecznym	152
10.3. Partnerstwo jako sposób budowania i wzmocnienia kapitału społecznego	155
Podsumowanie	159

Summary 160

11. Spółdzielnie socjalne - forma integracji społecznej i aktywizacji na poziomie lokalnym - Dorota Moroń 161

11.1. Spółdzielczość socjalna na tle ekonomii społecznej 161

11.2. Prawne podstawy funkcjonowania spółdzielni socjalnych w Polsce 163

11.3. Spółdzielczość socjalna w praktyce 166

11.4. Integracyjny i aktywizacyjny aspekt działalności spółdzielni socjalnych 169

Podsumowanie 171

Summary 172

12. Rola Kościoła i religii w procesie tworzenia kapitału społecznego w Polsce - perspektywa teorii sekularyzacji - Ewa Nowak 173

12.1. Religia, sekularyzacja i kapitał społeczny 174

12.2. Religia, Kościół i sekularyzacja w Polsce 177

12.3. Wskaźniki kapitału społecznego w Polsce 178

12.4. Zaufanie do instytucji 179

12.5. Aktywność obywatelska 180

Podsumowanie 182

Summary 183

13. Możliwości i bariery rozwoju kapitału społecznego na obszarach wiejskich w Polsce - Małgorzata Michalewska-Pawlak 185

13.1. Pojęcie kapitału społecznego 186

13.2. Rola kapitału społecznego w rozwoju obszarów wiejskich 189

13.3. Możliwości kreowania kapitału społecznego na obszarach wiejskich w Polsce 192

13.4. Bariery społecznego rozwoju obywatelskich środowisk wiejskich w Polsce 196

Podsumowanie 200

Summary 202

14. Uwarunkowania procesu wzmacniania kapitału społecznego - Wojciech Goszczyński 203

14.1. Próba zdefiniowania kapitału społecznego 204

14.2. Mechanizmy wzmacniania kapitału społecznego w polityce Unii Europejskiej 210

14.3. Społeczne oraz kulturowe uwarunkowania efektywności zinstytucjonalizowanych mechanizmów kształtowania synergicznych form kapitału społecznego 211

Podsumowanie 220

Summary 221

15. Koncepcja kapitału negatywnego i próba jej użycia do analizy relacji jednostka - społeczeństwo - państwo w III RP - Joanna Dzwonczyk 223

15.1. Negatywny kapitał społeczny czy negatywne skutki kapitału społecznego 226

15.2. Negatywny kapitał społeczny w Polsce 229

Podsumowanie 235

Summary 236

16. Zmiana negatywnego kapitału społecznego w pozytywny jako cel psychologii społeczności (community psychology) - Dorota Kanafa-Chmielewska 237

16.1. Kapitał społeczny i jego negatywne formy 237

16.2. Psychologia społeczności (community psychology) 242

16.3. Zmiana negatywnego kapitału społecznego w pozytywny 244

Podsumowanie 249

Summary 249

Bibliografia 251

Materiały źródłowe	251
Literatura przedmiotu	252
Źródła internetowe	262
Noty o autorach	265
Table of contents	269